

NB: Viktig at den som gjennomfører samtalen har nødvendig kompetanse og god relasjon til barnet.

Kontakt og informasjon om formål

1. Forklar hvorfor dere skal snakke sammen. Ved uforberedt samtale: Si at det er bra han/hun/hen kommer til deg i dag. Barn trenger å vite at det er lov å snakke om det vanskelige som har skjedd.
2. Fortell om observasjonen(-e), hva du undres over
3. Etterspør hva som ligger bak adferden/endringen (motorisk, sosialt, språklig, konsentrasjon/oppmerksomhet trivsel, faglig eller annet).

Fri fortelling og utdyping

1. Oppfordre til fri fortelling, bruk åpne spørsmål. (Hva tenker du om...? Hva kan være grunnen til at det er slik tror du...? – spørsmål som har flere mulige svaralternativer)
2. Sørg for å være en aktiv lytter (Vær oppmerksom, vis at du er konsentrert om det som sies, spør om mer informasjon, gjenta og oppsummer for å være sikker på at du forstår rett).
3. Bruk gjerne informert gjetning (Hvis det skjedde tror jeg at du...., Kan det være sånn at...?, Jeg vil gjette på at du mener...)
4. Hold et opplevelsesfokus (Hva var det som faktisk skjedde?, Fortell mer om dette... Hvordan opplevde du...?)

Oppsummering og avslutning

1. Konkret oppsummering av samtaleinnhold
2. Takk for samtalen, og ros til barnet/ungdommen

Om barnet/ungdommen har fortalt noe som gir grunn til bekymring

Plan for hva som skjer videre:

Hva skal skje?

Hvem skal involveres?

Når skal det skje?

3. Tilby hjelp og støtte, ikke lov noe du ikke kan stå for.

4. Om ingenting har kommet frem...

5. Avslutt med dagligdagse temaer

6. Åpne opp for en ny samtale

7. Ta nytt initiativ etter noen dager

Barnesamtalen

Uforberedt samtale, når barnet snakker for første gang

Slike samtaler kan oppstå i situasjoner med flere barn til stede.

- Vær rolig. Vi må ta tak i det barnet sier uten å vise at vi blir skremt.
- Si at det var bra at barnet sa ifra om dette, og at dette må vi snakke nærmere om senere.
- Snakk med nærmeste leder for å gå gjennom hvem som skal ha den videre samtalen med barnet.

Eksempel:

Du fortalte i sted...

Fortell meg mer om det... for jeg har ikke vært der, fortell så godt du kan?

Fortell meg det slik at jeg kan forstå det..

Hva skjedde videre da..?

Du har nå fortalt meg om..

Selve samtalen

Vær bevisst når du bør avslutte samtalen; når du eventuelt har fått tilstrekkelig informasjon til å overlate oppfølgingen til barnevernet.

- Sett av god tid til samtalen. Sitt uforstyrret.
- Fortell barnet at det var riktig at hen kom til deg. Barn trenger å få tydelig beskjed om at det er lov å snakke om det vanskelige som har skjedd.
- Ikke lov barnet at dette blir en hemmelighet mellom dere. Forklar at du må si ifra til andre voksne for at ting skal bli bedre. Fortell at vi vil hjelpe, og si at loven sier at vi MÅ hjelpe.
- Barnet har en rett, men ingen plikt til å fortelle. Kanskje barnet ikke vil fortelle oss mer enn det har gjort, og det er helt greit. Barnet bestemmer selv hva det vil at vi skal vite, og når vi skal vite det. Selv om det er viktig at de snakker, må de ikke bli presset.
- Skriv ned hva barnet sier, og du selv sier. Dette er viktig for evt videre saksgang.
- Still ÅPNE spørsmål. Unngå ledende og konkrete spørsmål om f.eks. volden.
- Gi barnet gode pauser- ikke avbryt. La barnet være ekspert på egen historie og la de fortelle fritt ved ganske enkelt å gjenta det barnet forteller. Noen ganger må barnet oppfordres til å fortelle er.

- Bruk “Fortell mer om...” og “Beskriv...” når du prater med barn.
- Mange barn som opplever vold føler seg ensomme- Si noe om at barnet ikke er alene, at du kjenner andre som har opplevd det samme og at ingen barn burde oppleve slike ting. Fortell at det de voksne gjør, er de voksnes ansvar. Det er ingen voksne som har lov til å gjøre det du har fortalt nå (gjenta de ordene barnet har brukt). Si at barnet har ikke gjort noe galt, uansett hvor umulige barn er, er dette ikke lov. Dersom barnet formidler skyld, er det viktig å formidle at barnet gjorde det beste det kunne i situasjonen, og at denne ikke er hans/hennes skyld.

Eksempel:

“Jeg ønsker å snakke litt mer med deg (navn), fordi det er sånn at når et barn forteller at (gjenta barnets ord fra tidligere), slik som du gjorde- så er det slik at jeg snakker litt med det barnet etterpå.

Det er bra du fortalte som du gjorde, og du skal vite at det er lov til å snakke om det som har skjedd.

Det var bra du sa ifra, fordi da skal jeg forsøke å hjelpe deg.

Det som vil skje nå er at jeg snakker litt i begynnelsen, og så spør jeg deg noen spørsmål

Etter hvert vil jeg at du skal fortelle meg, og da skal jeg høre på hva du har å si, og ikke spørre så mye- bare hvis det er noe jeg lurer på eller ikke forstår.

Jeg kommer til å skrive ned her hva du sier, sånn at jeg vet at jeg har fått det rett.

Det pleier jeg å gjøre når jeg snakker med barn når de har noe de har noe å fortelle.

Du forteller det du vil fortelle, og er det noe du ikke ønsker å si så er det helt greit. Samtidig er det slik, at dersom jeg skal hjelpe deg, og det ønsker jeg å gjøre, trenger jeg å vite litt mer om det som har skjedd.

Avslutning av samtalen

- Dersom barnet formidler skyld, er det viktig å formidle at barnet gjorde det beste det kunne i situasjonen, og at det ikke er hans/hennes skyld.
- Formidle til barnet at det alltid er velkommen igjen om han/hun trenger noen å komme til/snakke med.
- Følg rutiner for eventuell kontakt/melding til barnevernet.

Det er sånn at jeg må snakke med noen andre voksne også hvis ting skal bli bedre. Jeg vet en del om deg allerede (gjenta gjerne, oppsummer noe fra starten av). Jeg vet at du går i 3. klasse, og bor sammen med mamma, pappa og broren din, og nå vil jeg gjerne at du forteller meg mer om...

NB: Ved mistanke om vold eller overgrep, skal du ta direkte kontakt med politiet på tlf. 02800 eller barnevernstjenesten på tlf. 47976780 (hverdag 08-15) eller 40404015 (vakttelefon 15-08)